

Česká školní inspekce
Královéhradecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola, Meziměstí, Školní 236, okres Náchod

Školní 236, 549 81 Meziměstí

Identifikátor školy: 600 093 921

Termín konání inspekce: 3. – 7. květen 2004

Čj.:	i6-1028/04-5123
Signatura:	oi3cx107

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole k termínu inspekce ve školním roce 2003/2004 vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole k termínu inspekce ve školním roce 2003/2004 vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v českém jazyce, matematice, prvouce, vlastivědě a přírodovědě na prvním stupni základní školy a v předmětech přírodopis, zeměpis, dějepis a rodinná výchova na druhém stupni ve školním roce 2003/2004 vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ plnění učebních osnov ve školních letech 1999/2000, 2000/2001, 2001/2002, 2002/2003 vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a sledovaným předmětům

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola, Meziměstí, Školní 236, okres Náchod je od 1. ledna 2003 příspěvkovou organizací, která sdružuje základní školu s kapacitou 400 žáků, školní družinu s kapacitou 75 žáků a školní jídelnu s kapacitou 600 jídel. Zřizovatelem je město Meziměstí, 5. května 1, 549 81 Meziměstí. Škola vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola, schváleného pod čj. 16 847/96-2.

V době inspekce měla škola 16 tříd pro žáky 1. – 9. ročníku (z toho 8 tříd na prvním stupni a 8 na druhém stupni), do kterých docházelo celkem 342 žáků. Spádová oblast školy zahrnuje kromě vlastního území města rovněž obce Hynčice, Jetřichov a Verněřovice. Jednotlivě do základní školy dojíždějí žáci i z dalších obcí v okolí.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

V základní škole působilo v době inspekce celkem 22 učitelů včetně vedení školy. Personální situace ve škole není příznivá, neboť polovina učitelů nesplňuje zcela, nebo pro část svého úvazku, podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Dvě učitelky mají vysokoškolské pedagogické vzdělání, vyučují však část svého pracovního úvazku také na stupni základní školy, pro který nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Dvě učitelky mají rovněž vysokoškolské pedagogické vzdělání, ale s jiným zaměřením než pro výuku všeobecně vzdělávacích předmětů na základní škole. Další dvě učitelky mají vysokoškolské vzdělání neučitelského směru, ale jedna z nich nemá pedagogickou způsobilost a druhá si doplnila pedagogickou způsobilost pro učitele odborných, nikoli všeobecně vzdělávacích předmětů. Pět učitelů má v současné době dokončené středoškolské vzdělání. V pedagogickém sboru je vyvážené zastoupení zkušených a mladých učitelů.

Vnitřní organizace školy je zpracována v Organizačním řádu školy. V něm je uvedeno přehledné organizační schéma, dále všeobecné povinnosti zaměstnanců školy, povinnosti ředitele, zástupce, zastupitelnost pracovníků a přehled vykonávaných činností administrativního a správního charakteru.

Vnitřní informační systém je funkční. Vychází především z jednání pedagogické rady a krátkých operativních porad. Aktuální informace jsou předávány osobně a okamžitě. Využívány jsou také informační nástěnky.

Metodické orgány jsou zřízeny. Ve škole pracují metodické sdružení učitelů prvního stupně a dvě metodická sdružení na druhém stupni základní školy. Jejich činnost většinou není systematická, scházejí se zpravidla podle potřeb, problémy řeší operativně, zápisy ze schůzí jsou vedeny na velmi rozdílné úrovni, ale dokladují, že učitelé se problematikou obsahu výuky a výchovy žáků zabývají. Metodické orgány mají vliv na výběr učebnic a úpravy učebního plánu. Poradní orgány vzhledem k velikosti školy zřízeny nejsou, rada školy není ustavena.

Péče o začínající učitele je zajištěna prostřednictvím určených zkušených uvádějících pedagogů. Jsou využívány vzájemné hospitace, zvýšenou pozornost začínajícím věnuje rovněž vedení školy. Začínající učitelé mají možnost navštívit některé vyučovací hodiny ve škole ještě před přijetím do pracovního poměru.

Hospitační činnost je prováděna plánovitě, vedení školy ji doložilo zápisy. V tomto školním roce vykonal ředitel školy 13 hospitací, zástupkyně ředitele provedla do zahájení inspekce 5 hospitací. Vzhledem k velikosti školy je četnost hospitací poměrně nízká, ze zápisů a hospitací však vyplývají konkrétní závěry a doporučení. Hospitační záznamy jsou jednotné a učitelé je podepisují.

Kontrolní činnost má ředitel školy velmi pečlivě rozplánovanou do jednotlivých oblastí a měsíců, oba členové vedení se věnují i operativní kontrole, prováděné nepravidelně podle aktuálních potřeb. Výsledky zjišťované kontrolou vedení školy hodnotí a poznatky využívá při organizování, řízení a plánování výchovně vzdělávacího procesu i provozu školy. Opatření jsou přijímána okamžitě, pracovníci jsou seznamováni se závěry osobně a na poradách, problémy jsou řešeny se zaměstnanci individuálně.

Vzhledem k umístění školy v příhraničním Broumovském výběžku a omezenému počtu místních učitelů věnuje ředitel velkou pozornost stálému zkvalitňování personálního obsazení školy. Spolupracuje v této oblasti s úřady práce, podává inzeráty a využívá velmi dobré znalosti regionálních poměrů. Na tuto práci úzce navazuje zajišťování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, které vedení školy podporuje. Učitelé se účastní seminářů a kurzů většinou podle svého zájmu a také podle potřeb školy. Navštěvovány jsou především vzdělávací akce, které pořádá Pedagogické centrum Hradec Králové a Centrum vzdělávání Náchod, spíše výjimečně i další organizace. Akce navštívené v minulém školním roce vhodně navazují na zvolený vzdělávací program.

Hodnocení pracovníků provádí vedení školy pravidelně dvakrát ročně, pracovníci jsou s ním seznamováni, mají možnost se k němu vyjádřit a provádět sebehodnocení. Kritéria pro stanovení osobního ohodnocení pracovníků jsou zpracována, nenárokové složky platu jsou dostatečně diferencovány.

Personální podmínky jsou hodnoceny jako dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Základní škola je umístěna do tří vzájemně propojených budov. V nejstarší části z roku 1936 jsou umístěny čtyři učebny tříd prvního stupně, kabinet, který slouží především jako sklad

pomůcek. Další sklad pomůcek, náradí a materiálů vznikl z části chodby, v samostatné místnosti je žákovská a učitelská knihovna a jedna učebna prvního stupně.

V suterénu jsou velké, světlé a dobře vybavené dílny s kabinetem a vchod do tělocvičny, přistavěné v roce 1960. Přístup do suterénu vyžaduje zvýšenou pozornost na bezpečnost žáků.

Největší část komplexu budov je z roku 1963. V suterénu jsou žákovské šatny. Do přízemní části jsou situovány učebny obou tříd prvních ročníků, sborovna, ředitelna, šatna učitelů a odborná učebna pro předmět praktické činnosti (šití). Prostorná hala v této části budovy je vyzdobena informačními tabulemi, pracemi a malbami žáků. V prvním poschodí jsou odborné učebny matematiky, českého jazyka a zeměpisu, všechny slouží zároveň jako kmenové učebny tříd druhého stupně. Dále je zde umístěna odborná učebna informatiky s osmi pracovními místy a kabinety matematiky a českého jazyka. Na chodbě je stálá výstava minerálů, hornin, zkamenělin a informační tabule výchovné poradkyně, prostředí zlepšuje velké množství květin. Ve druhém patře je odborná učebna přírodopisu, sloužící rovněž jako kmenová učebna, pět klasických učeben prvního a druhého stupně a dobře zařízená odborná učebna fyziky a chemie, vybavená rozvodem vody a spojená s kabinetem fyziky. Jsou zde rovněž kabinety chemie, přírodopisu a zeměpisu. Ve spojovací chodbě posledních dvou částí komplexu budov je cvičná kuchyň.

Ve třetí části školy, která byla vybudována v roce 1990 je velká školní jídelna s kuchyní. V poschodí jsou odborné učebny anglického jazyka, německého jazyka, dějepisu a výtvarné výchovy, všechny s příslušnými kabinety.

Pro výuku tělesné výchovy jsou kromě tělocvičny využívány atletická dráha, doskočiště, výškařský sektor a menší hřiště v bezprostřední blízkosti školy, případně další tělovýchovná zařízení ve městě.

Třídy prvního stupně jsou dostatečně prostorné, světlé, vybavené starším, ale udržovaným žákovským nábytkem. Ne ve všech třídách je nábytek zastoupen ve více velikostech. Ve většině tříd jsou relaxační koberce. Škola má dostatek audiovizuální techniky, zastoupeny jsou televizory a videa, CD přehrávače s kazetovými magnetofony a zpětnými projektory. Ve škole je celkem šest pianin. Pro zajištění názornosti výuky má škola dostatek pomůcek, map, obrazového materiálu a doplňující literatury. Třídy působily esteticky příjemně, byly čisté, vyzdobené výkresy a výrobky žáků.

Všichni žáci na prvním stupni měli k dispozici ucelené řady učebnic od jednoho nakladatelství včetně pracovních sešitů, pro žáky druhého stupně však nebyly zajištěny učebnice rodinné výchovy. Učitelé pro výuku připravují množství nakopírovaných materiálů a pracovních listů.

Vedení školy se kontrolou materiálně-technických podmínek zabývá. Ředitel i zástupkyně ředitele mají velmi dobrý přehled o stavu budov i jejich materiálně-technickém vybavení. Mají ujasněné potřeby školy pro další období. Celková úroveň školy dokazuje systematickou práci vedení školy v oblasti vybavení školy pomůckami a didaktickou technikou i v budování odborných učeben. Tělocvičnu využívá v době mimo vyučování velmi intenzivně široká veřejnost.

Materiálně-technické podmínky v celé škole mají velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Výuka žáků ve školním roce 2003/2004 probíhá podle platných učebních dokumentů. Škola má pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami vypracované individuální plány, které jsou projednány se zákonnými zástupci žáků.

Vzdělávací program je realizován v souladu s potřebami žáků základní školy.

Učební plán pro školní rok 2003/2004 je v souladu se zvoleným vzdělávacím programem. Je sestaven s ohledem na potřeby žáků a podle personálních možností školy. Učební osnovy ve sledovaných předmětech jsou plněny. Povinná dokumentace je vedena pečlivě, na předepsaných tiskopisech, méně průkazné jsou některé zápisy v třídních knihách.

Výuka je realizována v souladu s učebními dokumenty zvoleného vzdělávacího programu.

Průběžná kontrola naplňování učebních osnov je začleněna do plánu kontrolní činnosti vedení školy a je prováděna. Kontrola plnění osnov je rovněž v kompetenci metodických orgánů.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Organizace vzdělávání se řídí vypracovaným rozvrhem výuky. Rozvrh hodin pro školní rok 2003/2004 je sestaven v souladu s psychohygienickými hledisky. Stanovené délky přestávek jsou dodrženy s výjimkou délky přestávek po první a šesté hodině. Tyto přestávky jsou místo desetiminutových pouze pětiminutové. Škola má v tomto směru udělenou výjimku MŠMT z důvodu nedostatečné dopravní obslužnosti. Vnitřní řád školy je přehledný a obsahuje všechny náležitosti včetně práv žáků. Vypracovány jsou také řady odborných učeben. Informační mechanismy směrem k žákům a rodičům jsou stanoveny a umožňují rychlý a účinný přenos informací.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Výchovná poradkyně je zkušenou učitelkou. Ve své pracovní náplni má zahrnutou koordinaci péče o žáky se speciálními výchovnými a vzdělávacími potřebami, metodickou činnost, prevenci sociálně-patologických jevů a oblast profesního poradenství. Spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou, úřadem práce, speciálním pedagogickým centrem, sociální kurátorkou pro mládež a podle potřeby i dalšími organizacemi.

Pomoc a poradenskou péči nabízí jak žákům a učitelům v pravidelných dopoledních konzultačních hodinách, tak rodičům v odpoledních úředních hodinách jednou týdně, nebo po individuální domluvě. Výchovná poradkyně pomáhá žákům s výběrem jejich budoucího povolání pořádáním exkurzí.

Kvalitně zpracované individuální plány, dlouhodobé vedení zápisů o problematice volby povolání a dostatečná prevence sociálně-patologických jevů jsou výsledkem dobré vzájemné spolupráce výchovné poradkyně s vedením školy a všemi vyučujícími.

Výchovné poradenství výrazně přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na prvním stupni základní školy

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v 1. – 2. ročníku

V průběhu inspekční činnosti byly provedeny hospitace u všech tří učitelek v hodinách českého jazyka, matematiky a prvouky. Dvě učitelky nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro práci na prvním stupni základní školy. Vliv absence odborné a pedagogické způsobilosti na kvalitu výuky nebyl pozorován, učební látka byla předávána věcně správně.

Stanovené výukové cíle byly vhodně a přiměřeně zvoleny k aktuálnímu stavu třídy. Kvalitně zpracované jednotné tematické plány vycházejí z učebních osnov a napomáhají při dodržování kontinuity učiva. Časová dotace hodin korespondovala s významem tematických celků. Probírané učivo plyně navazovalo na předcházející látku a vhodně ji rozšiřovalo. Všechny vyučovací jednotky byly vyučujícími předem dobře promyšlené a připravené.

Vhodně vybavené učebny napomáhají naplnění cílů výuky a usnadňují realizaci činností, tak jako důsledné využívání učebnic, pracovních sešitů, nakopírovaných listů, ale i encyklopedické literatury a obrazového materiálu. Celkový příjemný ráz tříd dotvářejí výstavy knih, výtvarných prací a výrobků žáků. Didaktická technika se objevila v některých hodinách zejména jako motivační prvek pro další práci. Žákovský nábytek ne vždy vyhovoval tělesným proporcím žáků.

Vnitřní účelné členění hodin vycházelo z psychohygienických zásad práce s mladšími žáky. Struktura výuky odpovídala charakteru učiva, stanovené cíle byly reálné. Všechny učitelky efektivně střídaly výuku frontální se samostatnou prací žáků. V některých hodinách byla využita skupinová práce. Učitelky dbaly na zásady názornosti, přiměřenosti a posloupnosti. V několika navštívených hodinách vedly žáky k logickému uvažování, samostatnému vyhledávání informací, k aplikaci nových poznatků do běžného života. Aktivita žáků dokazovala zájem o výuku a byla neustále podporována.

Učitelky neopomíjely individuální přístup k žákům, čemuž odpovídalo i vhodné pracovní tempo výuky a citlivě řešily i neobvyklé situace. Úkoly směřované k žákům byly jasné a srozumitelné. Často vkládané relaxační prvky, jako práce na koberci, soutěže u tabule, zpěv, hádanky a nenásilně navozované mezipředmětové vazby, udržovaly žáky v pracovní aktivitě a činily hodiny zajímavými.

Žáci byli kladně motivováni jak v úvodní části, tak v průběhu celé hodiny a to především změnami činností, skupinovou výukou, možností práce s názornými ale jinými materiály. Zájem žáků o výuku podporovalo také pozitivní hodnocení a ocenění i malých pokroků.

Ve všech sledovaných třídách panovala příjemná atmosféra vzájemné důvěry, respektu a tolerance, zvýrazněná možností žáků vyjadřovat svůj vlastní postoj a názor. Rozvoj komunikativních dovedností žáků někdy omezovalo tolerování jednoslovných odpovědí. Mimořádná byla péče o tělesně postiženého žáka ze strany učitelky i spolužáků.

V závěrech části hodin chybělo shrnutí učiva a celkové zhodnocení dosažené práce. Všechny učitelky často využívaly slovního pozitivně zaměřeného hodnocení a respektovaly individuální schopnosti žáků. Písemné projevy žáků pravidelně kontrolovaly, opravovaly a následně klasifikovaly. V menší míře také využívaly možnosti vzájemného hodnocení a sebehodnocení žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v 1. – 2. ročníku jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v 3. – 5. ročníku

Hospitační činnost byla provedena v hodinách českého jazyka, matematiky, prvouky, vlastivědy a přírodovědy. Všechny učitelky volily vhodné a přiměřené výukové cíle vzhledem k aktuálnímu stavu tříd. Seznámení žáků s jejich náplní a obsahem na začátku hodiny proběhlo více než v polovině vyučovacích jednotek. Probírané učivo ve sledovaných předmětech logicky navazovalo na předcházející látku, vždy ji vhodně upevňovalo, rozšiřovalo a prohlubovalo.

Skutečnost, že jedna z vyučujících nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, se nikde v odborné správnosti výuky negativně neprojevila, neboť učitelka má mnohaletou praxi.

Klasické učebny jsou sice vybavené starším žákovským nábytkem, ale funkčním a v různých velikostech. Ve všech je možnost zatemnění, někde jsou relaxační koberce. Vyučující často využívaly didaktickou techniku, svépomocí vyrobené různé pracovní karty, četný obrazový materiál a atlasy. Žáci měli možnost pracovat s fóliemi, nakopírovanými materiály, vlastivědnými mapami a mnohými názornými pomůckami, v hodinách přírodovědy prováděli praktické pokusy.

Řízení výuky bylo ve všech případech účelné, většinou s klasickým charakterem struktury hodin. Frontální formu výuky, často kombinovanou se samostatnou prací žáků, doplňovaly někdy činnosti ve skupinách nebo dvojicích. V hodinách převažovaly metody procvičovací a upevňovací, následně pak výkladové, aktivizační, někde klasifikační. Žáci byli vhodně podněcováni k samostatnému vyvozování závěrů a souvislostí mezi zažitými a nově získanými poznatky. Složité slovní obraty a neznámé výrazy byly patřičně vhodně vysvětlovány a objasňovány. Učitelky diferencovaly rozsah práce pro žáky pomalejší a žáky rychlejší, kterým nabízely činnost navíc. Relaxační chvíle se objevily jen v některých sledovaných hodinách formou častých změn pracovního místa, odlehčených a poutavých rozhovorů a vyprávění, nebo krátkým procvičením a pomáhaly žáky udržovat v dobré pracovní pozornosti a nasazení. Poměrně vysoká aktivita žáků a zájem o spolupráci a účast na dění ve třídě byly znaky téměř všech sledovaných hodin.

Úvodní motivace byla začleněna asi do poloviny hospitovaných hodin v podobě písničky s doprovodem hudebního nástroje, křížovky nebo položení netradiční otázky. Průběžná motivace byla nabídnuta vyučujícími v podobě zajímavých úkolů, třídních soutěží, pantomim, výměnou rolí učitele a žáka, vzbuzovala v dětech přirozený zájem o výuku a chuť poznávat. V několika hodinách však průběžná motivace chyběla.

Ve všech sledovaných třídách panovala atmosféra vzájemné důvěry a tolerance. Žáci mohli vyjadřovat své vlastní postoje, názory a postřehy, i když neměly spojitost s právě probíranou látkou. Mnohé vyučující dokázaly svým přátelským jednáním, dobrou náladou a osobitým humorem vytvářet velmi příjemné pracovní klima. V jedné hospitované hodině byla velmi vhodně využita pomoc nadanějších žáků svým pomalejším spolužákům. Akceptování stanovených pravidel komunikace mezi učiteli a žáky bylo na velmi dobré úrovni. Učitelky cíleně rozvíjely komunikativní dovednosti žáků a prováděly korekci správného čtení, psaní a sezení.

Nejčastěji využívaným hodnotícím prvkem byly pochvaly a pozitivní ocenění pokroku směřované k jednotlivcům, skupinám žáků nebo k celé třídě. Při hodinách se často učitelky snažily hledat dílčí úspěchy každého jedince a náležitě je vyzdvihnout. Poměrně často byla také využívána možnost vzájemného hodnocení a sebehodnocení žáků. Dostatečné množství známek v žákovských knížkách a opravovaných sešitech dokazovalo zájem učitelek oznamovat rodičům výsledky žáků. Většina hospitovaných hodin byla zakončena závěrečným

shrnutím a zhodnocením celého průběhu vyučování, pouze několik vyučovacích jednotek toto zhodnocení z časových důvodů postrádalo.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve 3. - 5. ročníku jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na druhém stupni základní školy

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v přírodopisu

Hospitace v hodinách přírodopisu byly provedeny u obou učitelů, zabezpečujících výuku předmětu. Oba učitelé mají zpracované tematické plány, které jsou sestaveny v souladu s osnovami. Učivo navazovalo na zvládnutou učební látku, stanovené cíle výuky ji nadále rozvíjely. Hodinová dotace pro výuku přírodopisu je ve všech ročnících stanovena na dvě hodiny týdně, celková dotace pro výuku předmětu v 6. – 9. ročníku byla tedy rozšířena o dvě hodiny týdně. Žáci nemají možnost rozvíjet svoje znalosti a dovednosti v žádném volitelném nebo nepovinném předmětu s přírodovědnou tematikou.

Výuka přírodopisu je zajištěna převážně kvalifikovaným učitelem s příslušnou aprobačí, pouze jednu třídu vyučuje učitel, který nespĺňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Tato skutečnost se na kvalitě výuky projevila minimálně.

Výuka všech hodin předmětu probíhala v dobře zařízené a podnětné odborné učebně, která v době inspekce sloužila zároveň jako kmenová třída. V samostatném kabinetu a ve třídě je umístěno dostatečné množství pomůcek, které umožnilo učitelům kvalitně zajistit názornost výuky. Žáci pozorovali preparáty, pracovali s geologickými mapami, ukázkami rostlin, učebnicemi, poslouchali magnetofonovou nahrávku hlasů ptáků, byl využit zpětný projektor.

Učitelé zařadili úvodní motivaci pouze do části hodin, častěji věnovali pozornost průběžné motivaci. Ve všech hodinách látku vhodně aktualizovali, navozovali mezipředmětové vztahy, využívali regionální prvky a spojovali teorii s praxí. Látku doplňovali o zajímavosti a rozšiřující informace, vztahující se k probíranému učivu.

Všechny sledované hodiny byly po stránce metod a forem klasické, dobře připravené, měly logickou stavbu a byly vedeny s přehledem. V některých hodinách učitelé využívali samostatnou práci žáků. Laboratorní práce jsou vykonávány, jejich počet však nedosahuje hodnot doporučených zvoleným vzdělávacím programem. Kontrolované zápisy z laboratorních prací byly kvalitní. Výklad nového učiva byl odborně správný, občas se objevily drobné metodické nedostatky. Kladem byla trvalá snaha učitelů o spolupráci se žáky. Vyučovací čas učitelé efektivně využívali, někdy opomíjeli vytvářet prostor pro relaxaci žáků a v některých hodinách byly rezervy v časovém rozvržení vyučovacích jednotek. Učitelé věnovali dostatečnou pozornost výchovným momentům.

Pokyny vyučujících byly jednoznačné, komunikační schopnosti obou učitelů jsou velmi dobré, komunikační schopnosti žáků nadprůměrné, kvalita jejich písemného projevu slabší. Žáci měli možnost téměř ve všech hodinách sdělovat své zkušenosti, názory a vlastní poznatky. Jejich nesprávné závěry byly učiteli opravovány citlivě. Většina žáků jevila zájem o probíranou látku. Atmosféra ve třídách byla velmi dobrá, žáci byli pozorní a akceptovali stanovená pravidla komunikace.

Oba učitelé věnovali dostatečnou pozornost opakování probraného učiva. Pozorované hodnocení žáků a jejich klasifikace byly ve všech případech objektivní.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v přírodopisu jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech zeměpis a dějepis

Posouzení úrovně vzdělávání a výchovy bylo provedeno na základě hospitací v hodinách všech pěti učitelů, zabezpečujících výuku zeměpisu a dějepisu ve škole. Učivo ve všech případech důsledně navazovalo na probranou učební látku, cíle výuky byly v souladu s dosaženými znalostmi žáků. Hodinová dotace pro výuku dějepisu je stanovena ve třídách šestého, sedmého a devátého ročníku na dvě hodiny týdně, v osmém ročníku na jednu hodinu týdně, celková dotace pro výuku předmětu na druhém stupni byla tedy rozšířena o jednu hodinu týdně. Zeměpis se učí ve všech třídách ve dvouhodinové dotaci týdně, celková dotace pro jeho výuku byla tedy rozšířena o dvě hodiny týdně.

Z pěti učitelů vyučujících zeměpis a dějepis splňují dvě zkušené učitelky podmínky odborné a pedagogické způsobilosti a mají i příslušnou aprobaci, tři učitelé podmínky odborné a pedagogické způsobilosti nesplňují a jsou začínající, nebo mají jen krátkou praxi. Tato skutečnost neovlivňovala kvalitu vyučovacích hodin, jen zcela výjimečně se menší pedagogická zkušenost projevila v drobných metodických chybách a nedůsledném opravování nepřesných odpovědí žáků.

Výuka probíhala převážně v odborných učebnách, tematicky vyzdobených k výuce zeměpisu a dějepisu. Učitelé mají k dispozici dostatečné množství pomůcek, názornost výuky zajišťovali na velmi dobré úrovni. Jedna z učitelek velmi nápaditě využívala vlastní pomůcky a materiály. V několika hodinách vyučující použili didaktickou techniku.

Učitelé motivovali žáky nejčastěji oznámením cíle a programu hodiny, sdělováním vlastních poznatků a vypravováním. V některých hodinách upozorňovali žáky na regionální prvky, uváděli rozšiřující zajímavosti a občas navozovali mezipředmětové vztahy, zejména mezi oběma sledovanými předměty. K motivaci byly využity i okopírované výstřižky a fotografie, někdy vlepané do žákovských sešitů.

Všechny sledované hodiny byly velmi odpovědně připravené, jejich celková kvalita byla rozdílná, od vynikající až výjimečně po průměrnou. Část sledovaných hodin byla po stránce metod a forem klasická a z hlediska stavby hodiny poměrně jednoduchá, často však byly pozorovány rovněž velmi pestré a zajímavé hodiny. Dominantní metodou byl rozhovor učitele se žáky. Kvalitní bylo využívání atlasů a nástěnných map. Učitelé předávali žákům informace odborně správně, snažili se o stálou spolupráci se žáky. V části hodin dávali žákům prostor k samostatnému získávání informací z učebnic, vyvozování závěrů a snažili se o jejich stálou aktivizaci. Většina učitelů efektivně využívala vyučovací čas a výchovné momenty, vztahující se k probíranému učivu. V některých hodinách byla věnována menší pozornost zařazování relaxačních činností.

Pokyny všech učitelů byly jasné a srozumitelné, jejich komunikační schopnosti jsou velmi dobré. Žáci měli možnost uplatňovat ve všech hodinách své znalosti a poznatky a této možnosti velice často využívali. O učební látku se zajímali, byli velmi aktivní a ukáznění.

Učitelé věnovali dostatečný prostor opakování probraného učiva a průběžnému hodnocení žáků. Naopak méně často se věnovali závěrečnému shrnutí poznatků a spíše výjimečně rovněž závěrečnému zhodnocení výkonu žáků. Klasifikace žáků byla objektivní.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech zeměpis a dějepis jsou hodnoceny celkově jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu rodinná výchova

Hospitace proběhly u tří učitelek v sedmém až devátém ročníku. Rodinná výchova je vyučována ve všech ročnících v jednohodinové týdenní časové dotaci. Ze tří učitelek splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pouze jedna, pro příslušný předmět však nemá

aprobaci. Jedna učitelka má úplné středoškolské vzdělání a učí prvním rokem. Druhá učitelka má vysokoškolské vzdělání neučitelského směru. Absence odborné a pedagogické způsobilosti se na kvalitě výuky výrazně negativně neprojevila. Všechny učitelky mají zpracované jednotné a časově strukturované tematické plány učiva. Jednotlivá témata odpovídají osnovám. Všechny vyučovací jednotky byly promyšlené a pečlivě připravené. Výuka byla vedena odborně správně.

Pro předmět rodinná výchova nedisponuje škola učebnicemi. Učitelky připravují nakopírované texty, které si žáci vlepují do sešitů, z probíraných témat pořizují zápisy odpovídající délky. V jedné hodině použila učitelka vhodný výukový videosnímek. Dostatečné množství doplňující literatury, výstřižků, aktuálních informací z internetových stránek a dalších materiálů přispívalo k přiblížení probíraných témat. Výuka probíhala v kmenových třídách.

Pouze v části dvou vyučovacích hodin střídaly učitelky formy a metody práce, vytvářely prostor pro diskuzi a prezentaci názorů a vlastních zkušeností žáků. To se pozitivně odráželo v jejich pozornosti a aktivitě. V jedné hodině si žáci prakticky vyzkoušeli výpočet, vztahující se k probírané látce. Většina sledované výuky však probíhala formou řízeného rozhovoru a výkladu učiva. Přestože dominantní roli měla převážně učitelka, byli žáci pozorní a výuku sledovali. Skupinová ani párová práce nebyla do hodin zařazena. Učitelky citlivě a s taktem řešily témata sexuální výchovy a protidrogové prevence.

V úvodu většiny vyučovacích hodin sdělily učitelky žákům cíl, výraznější motivace však proběhla pouze v jedné sledované vyučovací jednotce. Průběžná motivace spočívala především v kladném ocenění aktivity žáků a jejich osobního postoje k probírané tematice. Klasifikace ústního zkoušení v jedné hodině byla objektivní a učitelkou zdůvodněná. Frekvence známek z předmětu rodinná výchova je dostačující pro souhrnné ocenění výkonů žáků za určité období. V závěru většiny hodin chybělo shrnutí učiva a celkové zhodnocení práce žáků. Pozitivním jevem bylo zadávání dlouhodobějších úkolů k promyšlení a zpracování do písemné podoby.

Žákovské sešity byly vedeny na rozdílné úrovni, většina žáků se však snaží o dobrou grafickou úpravu svých písemností. Učitelky sešity pravidelně kontrolují a opravují.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu rodinná výchova jsou hodnoceny jako dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola neuzívá standardizované srovnávací testy. Učitelé si vytvářejí vlastní evaluační nástroje v podobě testů, diktátů a čtvrtletních prověrek. Zvláštní pozornost je věnována pátému a devátému ročníku. Vedení školy sleduje a porovnává výsledky žáků v jednotlivých klasifikačních obdobích, výsledky žáků v soutěžích, v naukových olympiádách a úspěšnost v přijímacím řízení na střední školy. Zjištěné výsledky jsou analyzovány a využívány při plánování výuky a při jejím zkvalitňování.

Celkový průběh vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech v základní škole je hodnocen jako velmi dobrý.

TEMATICKÁ ZJIŠTĚNÍ

Součástí inspekční činnosti byla tematicky zaměřená inspekce „Posuzování rovných příležitostí mužů a žen“. Zjištění z této tematicky zaměřené inspekce budou souhrnně zveřejněna ve Výroční zprávě ČŠI za školní rok 2003/2004.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Soulad rozhodnutí o zařazení do sítě se zřizovací listinou

Údaje uvedené v Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, č.j. 25 546/2003-21, ze dne 28. 11. 2003, s účinností od 1. 1. 2003, jsou v souladu se Zřizovací listinou Základní školy, Meziměstí, Školní 236, okres Náchod, č.j. 1662/02, vydanou městem Meziměstí dne 23.10. 2002, s účinností od 1. 1. 2003. Název školy však neodpovídá § 2 odst. 3 vyhlášky č. 291/91 Sb., o základní škole.

Razítko

Kulaté razítko používané v době inspekce nebylo v souladu s názvem základní školy uvedeným ve Zřizovací listině Základní školy, Meziměstí, Školní 236, okres Náchod, č.j. 1662/02 vydanou městem Meziměstí dne 23.10. 2002, s účinností od 1. 1. 2003. Bylo však v souladu s § 2 odst. 3 vyhlášky č. 291/91 Sb., o základní škole.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Vzdělávací program Základní škola včetně úprav a doplňků, schválilo MŠMT ČR dne 30. 4. 1996 pod č.j. 16 847/96-2, s platností od 1. 9. 1996. Úpravy a doplňky schválilo MŠMT ČR dne 25. 8. 1998 pod č.j. 25 018/98-22, s platností od 1. 9. 1998
2. Zřizovací listina, Základní škola, Meziměstí, Školní 236, okres Náchod, č.j. 1662/02, vydaná městem Meziměstí dne 23.10. 2002, s účinností od 1. 1. 2003
3. Rozhodnutí MŠMT o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, č.j. 25 546/2003-21, ze dne 28. 11. 2003, s účinností od 1. 1. 2003
4. Podkladová inspekční dokumentace ze dne 6. 4. 2004, razítko školy, podpis ředitele
5. Dotazník pro ředitele před inspekcí ze dne 6. 4. 2004, podpis ředitele
6. Zápisy z jednání pedagogické rady, vedené ve školním roce 2003/2004, podpis ředitele
7. Přehled učitelů a jejich úvazků, Základní škola Meziměstí, školní rok 2003/2004
8. Doklady o ukončeném vzdělání učitelů, působících ve škole ve školním roce 2003/2004
9. Zápis o plnění podmínek odborné a pedagogické způsobilosti v Základní škole, Meziměstí, Školní 236, okres Náchod, ze dne 7. 5. 2004, podpis ředitele
10. Rozvrhy hodin všech tříd a učitelů pro školní rok 2003/2004
11. Rozhodnutí o udělení výjimky v úpravě režimu vyučovacího dne pro ZŠ Meziměstí, vydané MŠMT ČR dne 8. 8. 2003 pod č.j. 24 362/03-22
12. Rozvrh přestávek - školní rok 2003/2004
13. Třídní knihy, vedené ve školních letech 1999/2000, 2000/2001, 2001/2002, 2002/2003 a 2003/2004
14. Třídní výkazy, vedené ve školním roce 2003/2004

15. Záznamy o práci v zájmových útvarech, vedené ve školním roce 2003/2004
16. Katalogové listy, vedené ve školním roce 2003/2004
17. Tematické plány učitelů pro školní rok 2003/2004
18. Vzorky zápisů z laboratorních prací z přírodopisu, vykonaných ve školním roce 2003/2004
19. Vzorky žákovských sešitů, vedených ve školním roce 2003/2004
20. Vzorky žákovských knížek, vedených ve školním roce 2003/2004
21. Vzorky vysvědčení za první pololetí školního roku 2003/2004
22. Organizační řád školy ze dne 2. 1. 2003, razítko školy, podpis ředitele
23. Provozní řád školy, razítko školy, podpis ředitele
24. Vnitřní řád školy ze dne 2. 1. 2003, razítko školy, podpis ředitele
25. Provozní řády odborných pracoven sledovaných předmětů ze dne 1. 9. 2000, razítko školy, podpis ředitele
26. Učební plán 1. – 9. ročníku pro školní rok 2003/2004
27. Plán kroužků na školní rok 2003/2004
28. Plán akcí 2003/2004
29. Plán dalšího vzdělávání pracovníků školy – tabulka, školní rok 2003/2004, razítko školy, podpis ředitele
30. Plán práce výchovného poradce na školní rok 2003/2004, razítko školy, podpis ředitele a výchovné poradkyně
31. Kniha úrazů, vedená od 12.9.1993
32. Protokoly o komisionálních zkouškách vykonaných ve školním roce 2002/2003, razítko školy, podpisy ředitele a členů zkušební komise
33. Jmenování výchovné poradkyně do funkce ze dne 1. 1. 2003, razítko školy, podpis ředitele
34. Seznamy žáků se specifickými poruchami učení pro školní rok 2003/2004
35. Individuální vzdělávací plány žáků se specifickými vzdělávacími potřebami pro školní rok 2003/2004 s podpisy třídních učitelů, zákonných zástupců žáků, pracovnice pedagogicko-psychologické poradny a osobní dokumentace těchto žáků
36. Výroční zpráva, Základní škola, Meziměstí, školní rok 2002 - 2003, z 28. 8. 2003, razítko školy, podpis ředitele
37. Výkaz o základní škole podle stavu k 30. 9. 2003 – Škol (MŠMT) V 3-01
38. Zápisy ze schůzí metodického sdružení učitelů prvního stupně, vedené ve školním roce 2003/2004
39. Plán práce metodického sdružení učitelů prvního stupně pro školní rok 2002/2003
40. Plán práce metodického sdružení učitelů druhého stupně pro školní rok 2003/2004
41. Plán práce ředitele školy v jednotlivých měsících 2003/2004
42. Osobní plán ředitele školy – 2003/2004
43. Zápis ze schůzky metodického sdružení učitelů českého jazyka, konané dne 15. 10. 2003
44. Vzorky záznamů z hospitací ředitele školy, vykonaných ve školním roce 2003/2004

45. Vzorčky záznamů z hospitací zástupkyně ředitele školy, vykonaných ve školním roce 2003/2004
46. Inspekční zpráva č.j. 093 141/99 – 2001 ze dne 4. 6. 1999

ZÁVĚR

Vzdělávání žáků je realizováno v souladu s přijatým vzdělávacím programem. Personální podmínky výuky vyžadují další zkvalitnění. Vzhledem k současnému složení pedagogického sboru a odchodům kvalifikovaných učitelek na mateřskou dovolenou se nedaří plně zajistit výuku aprobovanými učiteli s příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Učitelé nesplňující odbornou a pedagogickou způsobilost však pracují s velkým zájmem, účastní se dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a mají snahu zvyšovat si své odborné i metodické znalosti.

Kvalitní materiálně-technické podmínky výuky umožňují plnění přijatého učebního plánu. Úprava a výzdoba většiny tříd a prostor školy jsou na velmi dobré úrovni a podílejí se na rozvoji estetického citění žáků. Vedení školy věnuje dostatečnou pozornost zajišťování a obměňování pomůcek, chybí pouze učebnice pro rodinnou výchovu. Organizace výchovně-vzdělávacího procesu školy je zajišťována s přehledem, učební plán je plněn. Vnitřní a vnější informační systém je funkční.

Plánování výuky a příprava na výuku mají odpovídající úroveň. Osnovy jsou na obou stupních základní školy důsledně plněny.

Kvalita realizace zvolených vyučovacích metod, motivace, interakce a komunikace se žáky i celková efektivita výuky je rozdílná a není příliš závislá na dosažené odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících. Učitelé zpravidla volili klasické vyučovací metody a většinou preferovali průběžnou motivaci před úvodní. Ve všech hodinách učitelé dbali na zabezpečení názornosti výuky. Hodnocení žáků je objektivní.

Žáci školy byli v průběhu celé inspekce velmi ukázněni, pracovali aktivně a o probíranou učební látku jevíli zájem.

V minulém období se průběžně zlepšovalo vybavení školy, kvalita výuky je stabilizovaná a je na srovnatelné úrovni s rokem 1999, kdy ve škole proběhla poslední inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Antonín Kačírek	A. Kačírek, v. r.
Členové týmu	Mgr. Martina Bělková	M. Bělková, v. r.
	Mgr. Martin Fiala	M. Fiala, v. r.

V Rychnově nad Kněžnou dne 4. června 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 14. 6. 2004

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Zdeněk Mück	Mgr. Zdeněk Mück, v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do čtrnácti dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Javornická 1501, 516 01 Rychnov nad Kněžnou. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	22. 6. 2004	i6-1028/04-5123
Zřizovatel	22. 6. 2004	i6-1028/04-5123
Rada školy	-	-

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány